

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
 vagy megőrséire nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai válság.

A politikai válság megoldására most történt az első lépés. Koronás királyunk budai palotájába érkezvén az ügyvivő kormány elnöke Wekerle jelent meg előtte, hogy referáljon a helyzetről s előterjesztést tegyen a kihallgatásra meghívandó államférfiak névsorára vonatkozólag. Első sorban természetesen az alkotmánynak megfelelőleg a két Ház elnökét fogadja a király, a többiek sorozata még csak pusztán kombináció.

Wekerle szokatlanul hosszasan időzött a felségnél, ki őt kegyesen fogadta. Hogy mit beszéltek? — arról még nem nyilatkozott a kormányelnök, pozitív értesülést alig szerezhette valaki, de annyi mégis kiszivárgott, hogy *függetlenségi kormányt nem akar a király, hanem új program alapján új pártalakulást óhajt.*

Az uralkodó azt a megbízást adta Wekerlének, hogy azt a hosszú időt, mely az új kormány kinevezéséig eltelik, használja fel a közvélemény és a pártoknak olyatén megmunkálására, hogy *új program alapján, új többség legyen alakítható.* A király e felfogásáról a politikusoknak most elkövetkező audienciáján sem fog titkot csinálni.

Mindenki jól tudja azt, hogy a függetlenségi pártnak nehéz a helyzete, de

az országnak még nehezebb. E súlyos, válságos helyzetben jogosan várhatja a nemzet a többségtől, hogy az alkotmányos kibontakozást, ha kell még áldozattal is előfoga mozdítani, nehogy ismét válságba sodorják magát az alkotmányt is.

A válságról szóló újabb értesüléseink a következők:

Wekerle a királynál.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma délelőtt 10 órakor jelent meg ő felségénél a királyi várpalotában magánkihallgatáson. A kihallgatás közel másfél óra hosszat tartott. A miniszterelnök jelentést tett a politikai helyzetről s azonkívül előterjesztette a politikusok kihallgatására vonatkozó javaslatát. Mint a *Budapesti Tudósító* illetékes helyről értesül, őfelsége mindenekelőtt mint ez szokásos, a *főrendihás és a képviselőház elnökét* fogja kihallgatáson fogadni. Ezek a kihallgatások valószínűleg a holnapi nap folyamán fognak megtörténni. További kihallgatásokra vonatkozólag eddigile semmiféle intézkedés nem történt, de kétségtelen, hogy a két ház elnökének kihallgatását további kihallgatások is fogják követni. Wekerle Sándor miniszterelnök fél tizenkét órakor visszatért a miniszterelnökségi palotába.

A kormány terve.

A lemondott kormánynak az az egyetlen

kibontakozási terve, hogy új program alapján új többséget akar alkotni. A program több pontjai:

a bankkérdés elodázása 1917-ig,
 az önálló vámterületnek ugyanarra az időre tervezett formai felállítására,
 katonai kiegyezés létszámemeléssel,
 választói reform.

Erről folyt a tanácskozás tegnap *Kossuth* Ferencnél is, akinek a trónörökös embere, gróf *Zichy* János is vendége volt. A kormány a bankkérdést egy évre le akarta venni a napirendről, hogy ez alatt elintézzék a választói reformot s az egyéb sürgős kérdéseket. A jövő év májusában azután ismét előkerülne a bankkérdés, de természetesen, konstatálnák, hogy az önálló bank felállítására már nincs idő. A kormány újra lemondana.

Kik mennek a király elé.

A király ma délelőtt tíz órakor Wekerle miniszterelnököt kihallgatáson fogadta. Ez alkalommal a miniszterelnök részletesen referált a politikai helyzetről és javaslatot tett a felségnek a meghívandó politikusok névsora dolgában. Mint értesülünk, a házelnökökön kívül következők fognak meghívást kapni a királyhoz: *Thaly* Kálmán, *Hoitsy* Pál, *Barabás* Béla, *Szöll* Kálmán, *Nagy* Ferenc, *Rakovszky* István, *Molnár* János, *Tisza* István gróf, *Lukács* László, *Khuen-Héderváry* gróf. Hir szerint az audienciára rendelt politikusok közt ott van báró

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Petőfi és a censor.

Feleki Miklósnak, a magyar színművészet immár porladó jelesének hátrahagyott írásából közöljük az alábbi epizódot, amely irodalomtörténeti érdekű már csak azért is, mert hőse — *Petőfi* Sándor.

Nem nagyfontosságú epizód az, — írja Feleki — a mit itt leírok emlékeim tárházából, de mindenesetre érdekes vonásokat tartalmaz *Petőfi* jellemének megítéléséhez.

Petőfi 1846 ik év szeptember vagy október havában levérten érkezett Erdődről Debrecenbe s engem még az este felkeresett. Feljött a színpadra, megölelt mint régi barátját s első szava volt hozzám:

— Te! Én holnap szavalni akarok!

— Nagyon örülök — mondám, kapva az alkalmon — de hát mit?

— Majd reggel megmondom, csak tésed ki a színlapra:

Petőfi szaval.

Rögtön a nyomdába küldtem s a már ki-szedett színlap tetejére nagy betűkkel rányo-

mattam: *Petőfi* Sándor a felvonások között szaval.

Reggel korán széthordták a színlapot s a közönség mohón kapkodta a jegyeket.

Én a színház épületében laktam s vártam *Petőfi*t. A költő nemsokára meg is jött s látva a közönség tódulását, így kiáltott fel:

— Jertek csak, majd szavalok nektek olyat, hogy szétszeditek ma a *Nánásy* színházat!

Én elmosolyodtam az önbizalom e merész kifejezésére s újra kérdeztem tőle: mit fog szavalni?

— Az nem tartozik reád.

— Nem tartozik? Hát hogy a menykőbe ne tartoznék, hisz én vagyok az igazgató.

— Én besöpröm a publikumot, te besöpröd a pénzt, aztán nagyot vacsorálunk, punktum.

— Jó, jó, de nálunk cenzura is van és én bizonyos körülmények következtében nem a legjobb lábom állok a cenzorral. Az öreg pedáns ember s újra megteheti velem, amit már egyszer megtett.

— A censor kéreti igazgató urat, tessék hozzá jönni, — szakítá félbe egy hang társalgásukat.

— Ahá, itt a farkas! — szólott *Petőfi*.

— Azonnal. Ez bizonyára a szavalatért lesz — mondám én.

— Menj csak — bostatott *Petőfi* — ha szükség lesz rá, majd magam is elmegyek.

Néhány perc múlva már otthon voltam.

— A censor okvetlen akarja a szavalat leadását, másképp nem engedi.

— Micsoda? Jertünk! Ugy is régóta éhezem a cenzorokra.

Csakhamar K... censor szobája előtt állottunk. Kopogni akarok.

— Ej mit! — szóló dühösen *Petőfi* — sohase kopogtass.

Az ajtó robajjal föltárult s mi a szoba közepén állottunk.

— Uraságod a censor?

— Igen is, kihez van szerencsém?

— Szerencséje van *Petőfi* Sándorhoz, ki a mai előadáson szavalni akar.

A jó öreg K... kissé ingerült a szerencséje van kitételre, de elnyomva neheztelést, lehetőleg nyájas mosolylyal kérdeste:

— És mit akar szavalni uraságod, ha kérdeznem szabad?

— Kérdezni szabad, de nem mondom meg.

— Nem mondja meg? Akkor nem sza-

PETHEŐ ZSIGMOND mázoló

Lakása: Uri-utca 29. sz.

Telefon szám 875.

Fejérváry Géza volt darabont miniszterelnök is. Fejérváryt csütörtökön fogadja a király.

Bánffy környezetében tegnap azt beszéltek, hogy Bánffy Dezső bárót is meghívják a királyhoz.

Az már bizonyos, hogy a válságban a király itt tartózkodása alatt nem lesz döntés. Politikai körökben úgy beszélnek, hogy a kibontakozás csak május vége felé várható, sőt hallottunk olyan verziót is, hogy a válság az őszig is elhúzódik.

A bécsi sajtó a válságról.

A bécsi »Zeit« írja: A korona álláspontja egyszerű és világos. A válság megoldása csak alkotmányos lehet. Az 1906. évben kötött paktum keretében kell mozognia s nem szabad elterelni az 1867. kiegyezést és a monarchia alapelveit.

Nem oly világos a magyar pártok álláspontja, mert a koalíció egysége eltűnt és a 48-asok mást akarnak, mint a 67-es pártok.

A 48-as pártban három irányzat nyomul előre. Egyik, még pedig kicsiny párt, egy oly tervezettel kívánja a valóságot megoldani, amely egy *Fasth*-miniszteriumra bízna az ország kormányát. A képviselőház elnöke utolsó kihallgatása alkalmával kormányprogramot terjesztett a felség elé, amelynek ez a tartalma.

Béke a nemzetiségekkel, kiváltképpen a horvátokkal, általános, egyenlő, titkos választójog, önálló bank 1911-ben, önálló vámterület 1917-ben, ezekkel szemben biztosítása a katonai követeléseknek és e program megvalósításáig kikapcsolása valamennyi közjogi kérdésnek.

A második csoport egy *Kossuth* kabinetet óhajt, vagy ha ez *Kossuth* állapotára való tekintettel nem volna lehetséges, egy *Apponyi*-kormányt, amely egy mérsékelt és bővített koalíciós programot hajtana végre. Esetleg, ha a korona nem akarja 48-as miniszterelnököt, megalakítaná a miniszteriumot és a többséget 48-asokból Wekerle vezetése alatt, vagy egy

másik 67-es vezetése alatt, mert azt hiszik, hogy Wekerle belefáradt a kormányzásba.

A harmadik, és a *Zeit* szerint a legnagyobb csoport, a koalíció fentartását akarja, esetleg új pártcsoportosítással, vagy fuzióval a paktumban vállalt kötelezettségek végrehajtására és megszervezésére egy erős, egységes pártnak, akár Wekerle, vagy ha Wekerle unná a kormányzást, *Andrássy* vezetése alatt, aki tudvalevően az udvarnál persona grata. A 48-as miniszterelnökség ki van zárva már azért is, mert az új pártalakulás csak 67-es alapon történhetik.

A »Zeit« további fejtegetése folyamán bizik a mérsékelt elemek tömörülésében, vagy ha ez uton nem sikerülne: egy új választásban.

Luegerék akciója.

— Erős akció folyik most Bécsben, — írja az Alkotmány bécsi levelezője, — amely akció látható szellemi feje Lueger polgármester. Ez az akció most, a bankkérdés folytán keletkezett válság közepette arra számít és ezt nyíltan beszélnek Bécsben, hogy a király végre is elfogadja a Wekerle-kormány lemondását és *Kristóffy*-t bizza meg a kormánynyal, aki a képviselőházat azonnal feloszlatná és egy oktrojált választási törvény alapján olyan választásokat csinál, amelyek a nemzeti képviselőknek, a horvátokat is ideszámítva, oly nagy tömegét hoznák az új képviselőházba, hogy a magyarok hatalma egyszersmindenkorra meg lenne törve. Erről sokat tanácskoznak mostanában Bécsben a keresztényszociálisták a magyarországi nemzeti agitátorok bevonásával, akik közül különösen *Vajda* román képviselő nagyon sűrűn fordul meg Bécsben. Ugyancsak sűrűn látják ott *Kristóffy*-t is, aki meglehetősen ügyességgel és szemérmelenséggel, de annál nagyobb jogosulatlansággal úgy gerálja magát, mint a trónörökös magyar bizalmasát. Egy memorandumról is beszélnek, amelyet állítólag sikerült a király és a trónörökös asztalaira csempészni és amelyek célja az utóbbit megnyerni az akció számára és a királyt nemcsak a függetlenségi párt, hanem egyáltalában a koalíció ellen hangolni.

Biharvármegye a múlt hóban.

A közigazgatási bizottság ülése.

Biharvármegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta meg május havi ülését. Az ülésen jelen voltak *Glac* Antal főispán elnöke alatt *Fetser* Antal, dr. *Miskolcsy* Ferenc, dr. *Wallner* Ödön, *Baranyi* András, *Balogh* János, *Balogh* Elemér, *Verner* Kálmán, *Bartos* Elemér, *Gerján* Gábor dr., *Varró* Domokos, *Papp* János, *Major* Miklós, *Móricz* Ernő dr., *Erőss* Rezső, dr. *Baróthy* Pál, *Markovits* Károly, *Vasady* Lajos, *Kauta* Jenő, *Plathy* Miklós, *Nyisztor* Alajos, *Lovassy* Ferenc, *Erődi* János.

Az elnöki megnyitó után a jelentésekre került a sor. Első sorban dr. *Móricz* Ernő megyei főorvos terjesztette elő jelentését, mely szerint a megye közegészségügyi állapota kielégítő volt. Ezután *Papp* Miklós pénzügyigazgató jelentése következett, mely szerint egyes adóban befolyt 88695 kor. hadmentességi adóban 3986 kor. jogilletékdíjakban 204616 kor. fogyasztási és illetékdíjban 478829 kor. bélyegilletékben 109519 kor. dohány jövedékben 252642 kor. A jelentés szerint az adótizedés kedvező volt.

Kauta Jenő állatorvos az állategészségügyet kedvezőbbnek mondja mint az előző hónapban volt. A husvizsgáló tanfolyamon a megyéből 11 egyén nyert kiképzést.

Vasady Lajos tanfelügyelő jelentése következett ezután. A tanfelügyelő bejelenti, hogy *Anda* Mihály jánosdai és *Bogasin* Pállion tasádtói görög keleti tanítók ellen a miniszter elrendelte a fegyelmi vizsgálat megindítását. A miniszter ezen intézkedésére az szolgált okul, hogy a fenti két tanító az iskolát elhanyagolta s e mellett még a tanítási módszerük is hazafiatlan irányu.

A belényesi vasut ügye.

Következett a bizottsági ülés legérdekesebb része a kereskedelmi miniszter leirata, melyben a belényes-vaskövi vasut új vonatára vonatkozólag tudatja a miniszter, hogy a harmadik vonatot még most nem állíthatja be. A miniszter eme leiratára a magyarországi képviselőtestület határozatot hozott, melynek értelmében felkéri a közigazgatási bizottságot, miszerint

— Hóhér vagy magad!

A legválogatottabb címzések váltakozása közben haladtunk végig a hosszú folyosón, elől *Petőfi*, nyomban utána a cenzor, ujrázva és duplázva a költő nyájaskodásait.

Hazaérve, *Petőfi* a divánon végig vágta magát és nagyot nevetett.

— De mit csinálunk most?

— Mit? Hát szavalni fogok.

— No már engedj meg, édes barátom, én nem tehetem ki társulatomat annak az eshetőségnek, hogy beszüntessék az előadásait.

— Jó, jó, majd estére beszélünk — szól *Petőfi* és ezzel egy külön szobába vonult dolgozni.

Este teie színház volt. Az öreg cenzor az első zártárszék sor végén, rendező helyén ült.

A közönség közt miandoki *Petőfi* után tudakozódott, ki nemsokára meg is érkezék, de már egy kissé lehagoltan.

Én újra kértem: tartózkodjék minden demonstrációtól, a függönyfelhúzóknak pedig megparancsoltam, hogy rendeletem nélkül a függönyt föl ne huzzák. Az első felvonás után öltözködnöm kelivén, az öltöző szobába mentem. Egyszerre csak rengeteg taps és kiabálás üti meg füleimet. Félig öltözve futok a színpadra, s mit látok: a függönyt csakugyan nem huzzák

valhat. Igazgató ur folytatá felém fordulva — én a szavalatot jogomnál fogva betiltom.

— Tilt bizony az ur . . . majd megmondom mit! — szól a heves költő

— Ej, ej, kissé csendesebben, ha kérdésen szabad, hát akkor miért tetszett hozzám fáradni, ha nem akarja megmondani?

— Miért? hogy elmondjam önnek s önben minden cenzornak egyenkint és összesen, hogy mennyire gyűlölöm önöket a szabad gondolatok hóhérait, s mennyire óhajtom, hogy mindannyian egy sorban függjenek . . .

— Miféle impertinens beszéd ez? — vág közbe az öreg ur — függjenek?

— Igen, függjenek. A mi nemsokára be is következik Magyarország minden cenzorával.

Ejnye, de goromba ember ön — szól méltatlankodva a cenzor — most tessék távozni, nincs több szavam.

— De nem távozom! Válaszolt *Petőfi* székét ragadva, s leült a szoba közepére.

Az öreg ur, ki e percben minden lélek-jelenlétét elveszítette, hol piksziséhez, hol zseb-kendőjéhez kapott.

A felbőszített cenzor és az előtte gnyomosolylyal ülő *Petőfi* méltó tárgy lett volna akármely művész ecsetére.

— De Sándor — szólék csillapítólag — jere menjünk.

— Vigye, vigye barátom — vágott közbe az öreg — vigye, mert nem állok jót magamról!

— De nem visz; megyek ha nekem tetszik, de nem megyek csak azért, mert önnek úgy tetszik. Szólítsa kollegáit, de az egész konviktus se visz ki innen.

— Soha ilyen rabiatus embert!

A cenzor mérgében egy másik székot vett elő, leült szemben vele s szikrazó szemekkel néztek egymásra. Én nevettem s a fölött tanakodtam magamban, hogy melyik fogja a másikat kibőjtölni.

Egyszerre csak *Petőfi* sebesen felemelkedett székéről:

— Csak azért is szavalni fogok!

— De nem fog!

— De megmutatom én!

— De én is megmutatom! — szól az öreg székéről fölkelve, s két kezével az asztalra támaszkodva.

— Jer Sándor, jer — moadám én az ajtót kinyitva s *Petőfi*-t karonfogva.

— De azért is fogok!

— De nem fog!

— Hóhér!

Tennisz

színes női

színes gyermek

valódi amerikai

Chassala szandál

cipők

legjobb minőségben

REICHARD

áruházában kaphatók.

írja fel a kereskedelmi miniszterhez, hogy az új vonatot állítsa be.

Papp János, mint a vasut igazgatója részletesen ismerteti a vasut keletkezésének történetét. Elmondja azt is, hogy már többször kérték a vonatot beállítását, azonban egy titkos kéz minannyiszor keresztül húzta a teljesítést. — 1907-ben például megtörtént, hogy az új menetrend keletkezésében szerepelt is az új vonat, mégis mikor a menetrend megjelent, az új vonatnak nyoma sem volt abban. Azóta már több ezer aláírással ellátott kérvényben sokszor kérték az új vonatot, azonban minden egyes esetben volt valami kifogás, ami miatt azt nem teljesítették. Így egyszer nem volt mozdony, egyszer nem volt személyszállító kocsi, egyszer gyermek volt a vasutitöltés. Papp János statisztikai adatokkal bizonyítja, hogy ezek az akadályok ma már nem állanak fenn. Sőt a mostani menetrendben már benne is van az új vonat, azonban annak megindulása még bizonytalanok van jelezve. Az új vonat pedig óriási jelentőségű volna az egész vidékre és ez által az ám egyáltalán nem reszkirozna semmit, merőbizonyított tény, hogy a belényesi-vashi vonatok forgalma bármely más vicinális vasútvonalával vetekszik.

Rész Rész azokra a hátrányokra mutat rá, amelyek a jelenlegi vonatok közlekedése folyó állanak fenn. Az egész ország előtt komik hogy például Nagyváradtól Belényest egy nap alatt alig lehet megjárni, míg ugyanannyid alatt meglehet járni Budapestet, Kolozst pedig ezek a városok csak messzebb vannak mint Belényes.

felszólalások után a bizottság elhatározta, hogy felírja a kereskedelmi miniszterhez s ez az ülés 1 órakor véget ért.

Ány-haramiák a bihari-hegyeken.

egnap reggel vakmerő cigány-karaván útjában és garázdálkodott. A cigányok a Hágó felé tartottak el és onnan intézték támadásukat.

fel, nem Petőfi, távollétemet felhasználva, az előző nap előtt a mecsek közé állott s irtózatpárhuzam közt engedelmet kért a közönség hogy nem szavalhat, mert ez az ur — s énál a zártszékekben ülő cenzorra mutatott — engedni meg; de tevé hozzá vigasztal, majd eljön még ezen uraknak is a nap.

közönség hahotázott, a cenzor pedig mam eszméletlenül támo lyogott ki a zártszékből.

y szavalt Petőfi Debrecenben.

ték után művészek és közönség nagy lakát csaptunk, a pohárköszöntések egymást érteltették Petőfit, a debreceni publikumot, a észeket.

dinom-dánom akkor ért véget, mikor jelttek, hogy Petőfi kocsija készen áll az útra.

etőfi végül még egy fejköszöntést mond cenzorokra. Milyen toaszt volt az! Beszvégen azonban mégis kiengesztelődött s igólt:

- Szegény öreg, ennek ugyan megkeserítte a mai napját; kérlek — folytatá hozzá zérduva, menj be hozzá még ma s nekem, hogy tisztelem s nemsokára visszajér.

saikat a városba igyekvők ellen. A cigányok nem sokáig üzhették odafenn mesterségüket, mert Rész Bertalan bravuros ügyességével hosszú hajszá után elfogta a karavánt és a rendőrségnek adta át.

Az ügyről részletes tudósításunk a következő:

Haramiák a Hágón.

Tegnap reggel 5 órakor Rész Bertalan alkapitánynak Kiss Miklós Szent László-téren posztoló rendőr jelentette, hogy a Hágón keresztül érkezett piaci árusok megvannak rémülve és többen panaszkodnak, hogy a Hágón egy cigány karaván ütött tanyát és ott minden jövőmenőt kifosztanak s ha valaki ellenkezik, hatalmas bicskával leszurás s fenyegetik őket. Rész Bertalan a jelentés vétele után azonnal lóra ültetett négy rendőrt s vágatva elindult a Hágó felé. Rézzel mentek ki Kasoly László, Grenó István, Dávid István és Tócsér Lajos rendőrök. A Hágón az ottani kocsmárosné kétségbeesve panaszkodta, hogy az éjjel kőbor-cigányok körülverték a kocsmát és az ajtót kezdték fessegetni. A megrémült kocsmáros Herbacek Lajos a cigányokra állandóan revolverrel lövöldözött, úgy, hogy távol tudta őket tartani az ajtóbetörésétől. Amíg a lövöldözés tartott, addig a cigányok nem merték feltörni az ajtót. Mivel pedig már világosodni kezdett és a községekből vásárosok igyekeztek a Hágó felé, a cigányok felhagytak a kocsmára feltörésével és meghuzódva a bokrokba, a vásárosokra rontottak és kifosztották őket. Majd megelégedve az itteni eredményekkel Püspöki felé indultak el.

Hajszá a cigányok után.

Rész Bertalan nem találván már semmit sem a Hágón, elindult a rendőrökkel Püspöki felé, azonban utközben semmiféle nyomot nem talált. Nem hagyott fel azonban a reménnyel, hanem ambíciójától ösztökélve tovább kutatott. Egy órai lovaglás után végre egy egy lőtől vontatott keskeny kerékvágásra találtak. Nyilvánvaló volt, hogy jó nyomon vannak. A nyom jó ideig vezetett, míg egyszer hirtelen eltűnt a kavicsos úton. Itt kutatni kezdtek a rendőrök s Rész Bertalan megállapította, hogy a kocsit a cigányok kézben vihették tovább, hogy a nyomokat elveszítsék. Rész itt tovább kutatott s egy hosszú libasorba haladó lábnyomra akadt, ami kétségtelenné tette, hogy csakis a cigányok nyomain járnak s hogy azáltal a rendőrséget akarták félrevezetni. Itt azonban már nem vittek magukkal a szekeret, hanem elrejtették. Az üldözés tovább tartott, míg végre a rendőrök az Ósi vasúti hidhoz jutottak el. Itt a katonák gyakorlatoztak.

A cigányok támadásra készülnek.

Rész Bertalan egy őrmestertől megtudta, hogy a közeli bokrokban a katonák tényleg láttak bujkáló cigányokat egyideig, de aztán eltűntek s azóta egyáltalán nem mutatkoztak. Rész György honvédőrmester két szuronyos bakát adott még Réz mellé és most már megerősödve több irányban indultak el kutatni. Rövid kutatás után a hid alatt végre egy 13

tagu cigánykaravánt találtak a rendőrök. A cigányok egy csoportba tömörülve fenyegető állást foglaltak. A karaván minden egyes tagjának kezében hatalmas kés villogott, melyeket vészjósló tekintetekkel emelgettek a közlő rendőrcsapat felé. Réz Bertalan erre kardot rántatott a rendőrökkel, ezek karddal s a katonák szuronyt szegezve rohantak a karaván felé. A karaván megkísérelte a védekezést, azonban a rendőrök kardjai és a katonák szuronyai megtették a hatást. Egy kis kardlapozás után megadták magukat a cigányok és a késeket a katonák lábaihoz rakták. Érdekes, hogy a karavánban egy másfél éves gyermek is volt s ennek a kezébe is hatalmas kést adtak.

A karaván tagjai és útelmei.

A lefegyverzett karaván teljesen kimerülve állott a lovasrendőrök közé s valósággal vonszoltatták magukat a város felé. A rendőrségen Eleméry Ferenc tb. főkapitány hallgatta ki a karavánt, melynek tagjai a következőkből állott: Mezei György, Mezei István, Mezei Károly, Mezei János, Lakatos József, Lakatos Imre, Lakatos Mihály, Lakatos Mari, Lakatos Julcsa, Lakatos Róza, Kolompár Lurkó, Lakatos János és 5 gyermek. A kihallgatások alkalmával kiderült, hogy Rész Bertalan állandóan jó nyomon üldözte őket s ez tulságosan ki is fárasztotta a karavánt.

Megmotozásuk alkalmával a karaván minden tagjánál nagy csomó trafik dohányt találtak, azonban más bűnjel nem volt náluk, valószínű, hogy a bűnjelek a kocsin vannak. A cigányok azonban arról, hogy a kocsit hova rejtették el, nem adták biztos felvilágosítást. Az eddigi adatok szerint az elfogott karaván ölte volna meg Nádudvari Gyulát is a gesati úton. Ugyancsak ezek a cigányok állották útját Argyelán Elek sarkadkeresztúri községi jegyzőnek is. Ezenkívül még igen sok rablást és utonállást követtek el nemcsak Bihar megyében, de a szomszédos vármegyék területén is az elfogott cigányok. Most a hatóság nagy apparátussal nyomoz, hogy minden bűncselekményüket naplentyre derítse a cigányoknak.

UJDONSÁGOK.

Kérjük igen tisztelt vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében e miatt akadály történjék.

OLVASÓINKHOZ. Tisztelettel kérjük olvasóinkat, hogy szükségletüket lehetőleg azon cégnél sziveskedjenek besserezni, kik lapunkban hirdetnek és ilyen bevásárlás alkalmával mindig kérjük a „Tiszántul“ hirdetésére hivatkozni, mert ezzel olvasóink a kiadóhivatalnak is szivességet tesznek.

* **A király Budapesten.** A király ma reggel fél nyolc órakor Gizella hercegasszony látogatását fogadta.

Ijűk a helyi ipart!

ulók felvétetnek

efon 491. szám

Eredeti saját gyártmányu ESSLINGENI FAREDŐNYÖK

Acéllemez görredőnyök, vasszerkezeti munkák, vasrácsok, tüzhelyek, sirkerítések, csavarárúk, épület vasalások stb.

kizárólag **Szántó Dezső** mű- és épület lakatosnál
Szent János-utca 25. szám ■ Versenyképes árajánlattal szivesen szolgálók.

Pártoljuk a helyi ipart!

Tanulók felvétetnek

Telefon 491. szám

* **A városi-kör jelölése.** Nagyváradi város május havi közgyűlése valóságos kis tisztújításnak is beillenek, oly tömeges választás lesz ez alkalommal. Betöltésre vár a kerületi orvosi, hely. árvaszéki elnöki, egy alkaptányi és egy irnoki állás; de ezeken kívül az egyes állások betöltése folytán megüresedő más tiszti állásokra is választanak. Így 7—8 választásra van kilátás. A városi kör már elkezdett látni az időt, hogy jelöljön a választásokra s tegnap délután tartott értekezletén foglalkozott a választásokkal. Ezuttal nem tűnünk még kommentárt a jelöléshez, csak egyszerűen regisztráljuk, mint eseményt. A jelölések különben a következők: a kerületi tiszti-orvosi állásra dr. *Barna Ármint*, a árvaszéki hely. elnöki állásra dr. *Istvánffy István*; a II. oszt. alkaptányi állásra *Pásztor Bertalant* jelölték. Az esetleg megüresedő I. illetve II. od. aljegyzői állásra dr. *Cseresnyés Bélát*, az esetleg megüresedő III. aljegyzői állásra, ha alkaptányi nem választják meg, *Pásztor Bertalant*, s 2. od. sorban *Dayka Endrét*, az esetleg megüresedő fogalmazói állásra három jelölték, a következő sorrendben: *Jánosy János*, *Bige Gyula*, *Heringh Sándor*; az irnoki állásra első sorban *Abrahám Manót*, 2. od. sorban *Májercsik Ferenczet* jelölték.

* **A Ferencz József nevelőintézet növendékei Nagyváradon.** Tegnap délből érdekes vendégei voltak Nagyváradnak: a budapesti Ferencz József nevelőintézet 34 növendéke utazott át városunkon. A növendékek egy héttel ezelőtt indultak el Budapestről négy tanár kíséretében Erdélybe. Megtekintették Aradot, a vajdahunyadi várat, Gyulafehérvárt, a tordai hasadékat és Kolozsvárt. Kolozsvárról tegnap délből érkeztek Nagyváradra s itt pár órát töltöttek. A kardos, uniformiros növendékek nagy feltűnést keltettek mindentel. A Pannoniában ebédelték s a délutáni gyorsvonattal utaztak vissza Budapestre. A tanárokat rendkívül meglepte Nagyvárad szépsége, nagy haladása s egyhangulag kijelentették, hogy utójokban legszebb városnak Nagyváradot találták. Persze, a Katonavárost senki sem mutatta meg nekik.

* **A városi tanács üléséből.** A Szigligeti Társaság irodalmi egyesület a népkönyvtárak szaporítása révén felmerült több kiadásainak részbeni fedezésére kérte Nagyvárad városát, hogy évenként 500 korona segélyt adjon az egyesületnek. A városi tanács a kérelmet kiadta véleményezés és a fedezet kimutatása végett a város főszámvédjének. — Az ó-palotai kertgazdasági részvénytársaság részvényjegyzését kérte a várostól. A tanács véleményezés céljából az ujonnan alakult élelmészeti ügyek felett őrködő bizottságnak adta ki a kérelmet. — A községi polgári fiúiskola igazgatósága ez évben Szegedre, Temesvárra és Aldunára rendez a növendékekkel tanulmányi kirándulást s a szegény, de jótanulók részvételének megkönnyítésére 300 koronát kértek a várostól. A tanács az eddigi 200 koronát szavazta meg erre a célra.

* **Az egyetemi beiratkozások elhalasztása.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter ez évi augusztus hó 29. től szeptember hó 4. ig Budapesten tartandó XVI. nemzetközi kongresszus érdekében az 1909—10. tanév I. felére az egyetemi beiratkozások kezdetét szeptember hó 6-ára halasztotta.

* **Az újkórház tervel.** Az ujonnan építendő Biharmegyei közoktatási építési tervének elkészítésével 11-én fog foglalkozni az e célra kiküldött bizottság. Az értekezlet 11-én délelőtt 10 órakor lesz megtartva, melyen meg fog jelenni Jendrsek Alfréd műszaki tanácsos is.

* **A kulturpalota létesítése.** A nagyváradai kulturpalota létesítése ügyében kiküldött bizottság tegnap értekezletet tartott a városházán, amelyen azt beszélték meg, hogy tulajdonképpen milyen intézmények nyernének elhelyezést a kulturpalotában. Ennek megállapítása azért szükséges, mert csak ezután lehet a terv-vázlatot elkészíteni. Rimler Károly polgármester elnöke alatt Kőszeghy József, dr. Horványi Gyula, dr. Berkovits Ferencz, dr. Pácz Sándor, dr. Thury László, Bodnár János, Szimazsenka Ödön, dr. Adorján Emil, dr. Döri Ferencz, Sáfány Lajos, dr. Adorján Ármint, dr. Várady Zsigmond, Réz Mihály, dr. Ágoston Péter, dr. Váradi Ödön, Mezey Mihály, dr. Kurländer Ede, Rimanóczy Kálmán és Dayka Endre jegyző. Hosszas vita fejlődött ki a felett, hogy a zeneiskola szintén elhelyezést nyerjen a kulturpalotában, vagy nem. Többen vitatták, hogy a zeneiskolát teljesen külön kell felépíteni. Mivel a szakértők azt állították, hogy egy épületben is elhelyezhető a zeneiskola, anélkül, hogy az a többi kulturintézmények működését zavarja, — az értekezlet amellett nyilatkozott, hogy ha a többi intézményekre nem hat zavarólag, a kulturpalotában a zeneiskola is elhelyeztessék, a megfelelő számú tanteremmel, de igazgatósági lakás nélkül. — A nyilvános könyvtár részére 2 könyvtárszoba, 2 olvasóterem, 1 könyvtárnoki szoba és 1 rúbatár elhelyezését tartják szükségesnek. — A nagy diszterem beosztását a főmérnökre bízták. — A különböző kultúregyesületek részére nem ad helyiséget a város a kulturpalotában, csak egy jókora terem tart szükségesnek a bizottság, amelyben a gyűléseiket tartásuk ezek az egyesületek. Legfeljebb 1—2 kis szoba lesz még esetleg a Szigligeti Társaság részére. — Végül még szükségesnek tartja a bizottság, hogy a kulturpalotában a képzőművészeti kiállítások s hasonló alkalmakra is legyenek megfelelő helyiségek. A terület kérdését ezuttal nem tárgyalta a bizottság. — A főmérnök az elhangzott óhajok alapján tervvázlatot készít s akkor újból tárgyalja a kérdést a kiküldött bizottság.

* **Jóváhagyott peage-szerződés.** A kereskedelmi miniszter értesítette Nagyvárad városát, hogy a fürdői vasut tervezői és a Nagyvárad városi vasut r. t. között a Gilányi-utcai vonal használatára nézve kötött peage-szerződést jóváhagyta. Egyedül azon kikötést tette a miniszter, hogy a városi belső forgalom lebonyolítására vonatkozó rendelkezés a nagyvárad-városi vasut közegeit illeti s a fürdő-vasut személyzete azokat betartani köteles.

* **Miniszteri köszönet.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. báró *Hornig Károly* veszprémi püspöknek, aki a csicsói róm. kath. elemi iskola céljaira 4000 koronát adományozott, elismerését és köszönetét nyilvánította.

* **Kidőlt telefon-oszlop.** A tegnapelőtti vihar majdnem végzetes szerencsétlenséget okozott a Kórház-utcán. A nagy szél ugyanis kidőntött egy telefon-oszlopot, s ez által a telefon és a villamos-világítás sodronyai érintkeztek s az uton akadályozták a szabad közlekedést. Szerencsére az éjjeli szolgálatot teljesítő rendőr észrevette a bajt s azonnal értesítette a villamos központi telepet, a járőkelőket pedig figyelmeztette a veszedelemre. Jellenző az illetőkre, hogy még gorombáskodtak az illetők a rendőrrel, miért óvta őket a veszélytől. A villamostelepről gummi csizmával és keztyűvel kivonult szerelők csak hosszas munka után tudták rendbe hozni az összegabalyodott és elszakadt sodronyokat.

* **Halálozás.** *Pázmán Péter* városi havidijas irnok tegnapelőtti, 65 éves korában hirtelen elhunyt. Még délelőtti pontosan dolgozott a városházán s délből hazament ebédelni. Hirtelen összerogyott s meghalt. Szívszélhűdés ölte meg. 25 évig szolgált Nagyvárad városát buzgón, becsületesen. Temetése ma, csütörtökön délután lesz a Damjanich utcáról.

* **Nagy jégeső.** Mint margittai tudósítónk telefonálja az ottani járásban nagy jégeső pusztított, mely egészen elverte a *micsei* és *jánosházi* hatást. Mogyorónagyságu jégdarabok hulltak alá s sokáig tartott a jégverés, mely különösen a szőlőben tett igen nagy károkat, bár a vetések is sínyleni fogják.

* **A választók névjegyzéke közzemlése.** Az országgyűlési képviselő választóknak a nagyváradai választókerületre nézve 1910. évre érvényes hivatalból összeállított ideiglenes névjegyzéke a kihagyottak névjegyzékével együtt az 1899. évi XV. tc. 146. illetve 151. §. értelmében f. évi május hó 5. napjától kezdődőleg május hó 25. napjáig bezárólag a városháza közigazgatási kiadóhivatalában (Városháza I. emelet 24. sz.) közzemlére lesz kitéve. Ezen ideiglenes névjegyzéket, valamint a kihagyottak névjegyzékét a jelzett napokon reggeli 8 órától déli 12 óráig ugyanott lemásolhatja. Felhívtnak mindazok, akik az 1874. évi XXXIII. t.-c. 44. §. értelmében a felszólalásra akár azért, mert a választók névjegyzékébe fel nem vétettek, akár azért, mert nevük, foglalkozásuk, vagy életkoruk hibásan lett beírva, akár azért, mert valaki jogtalanul lett felvéve vagy hibagyva, — jogositva vannak felszólalásaikat írásban a szükséges iratokkal felszerelve a központi választmányhoz címezve az 1899. évi XV. tc. 151. §. értelmében f. évi május hó 5. től 15-ig Kelepecz Dezső irodaigazgatónál beadni. Ezen felszólalásokat nevezett irodaigazgató hivatali helyiségében a hivatalos órák alatt mindenki megtekintheti, azokat ugyanott d. u. 2—6-ig lemásolhatja s azokra vonatkozólag netán teendő észrevételeit írásban minden beadványhoz külön, a szükséges okiratokkal felszerelve az 1874. évi XXXIII. tc. 45. és 46. §§-ai alapján a központi választmányhoz címezve május hó 16—25 ig bezárólag az irodaigazgatónál benyújthatja. Nagyvárad, 1909. május hó 4-én. *Rimler Károly* polgármester, mint a központi választmány elnöke.

* **Báró Kaas Ivor állapota.** A nagybeteg publicista az elmúlt éjjelt nem a legnyugodtabban töltötte. Komplikáció mindazonáltal nem állt be és az orvosok azt hiszik, hogy a

WIKUS

CZUKRÁSZATA ÉS
CSOKOLÁDE GYÁRI LERAKATA
NAGYVÁRAD.
FEKETE SAS PASSAGEBAN.

TELEFON 763.

betegség lefolyása zavartalan lesz. A báró orvosain kívül senkit nem fogadhat.

* **Gyilkosság.** Lippáról jelentik: Pártos Sándor Tibis községi jegyző lakásába ismeretlen tettes az ablakon keresztül lőtt. Pártost a lövés halálosan találta. A csendőrség már a tettes nyomában van.

* **Hitetlen orvosok szövetkezete.** A „Gyógyászat” című orvosi szaklapban ciksozat jelent meg Kóssa Gyula dr. egyetemi magántanárnak, az állatorvosi főiskola tanárának tollából. A cikkirő a »Vallásos orvosok«-ról irt s a vallás szerepét a gyógyításnál elég érdekesen mutatta ki. E héten, a nevezett lap 18. számában jelent meg az utolsó, befejező cikk, amelynek végső soraiban a cikkirő megdöbbentő elszólást vagy leleplezést tesz. Ez a rész szóról-szóra így hangzik: Különös egy világ volt ez a régi. Ha mai szemünkkel nézünk belé, szinte megmosolyogjuk, hogy voltak egyszer orvosok, kik hívő jámborságukban egyformák voltak az istenhez tohászokodó szenvedő páciensekkel. Hová szakadtunk ezektől mi, a kiknek soraiban egész szövetkezet, naponkint fokozódó kézzel dolgozik azon, hogy nevetéses ostobaságnak bélyegezzék azt a három legnagyobbat, legnemesebbet, a mi az embert, ezt a született egoistát hőssé és martírrá avatta: a vallást, a család kötelességét és a hazának szeretetét. E cikk szerint a magyar Orvosi Rendben egy szövetkezet működik állandóan a haza, vallás és család forgalmának kiirtásán s a hitetlenséget orvosi működésében terjeszti.

* **Ismét erdőégek.** Különös nagy számmal fordulnak elő az idén erdőégek, mik legnagyobb részét vigyázatlanságból keletkeztek. Így megirtuk már, hogy Belényesen, Étesden, Tenkén, Vaskóhn pusztított az idei tavaszon erdő tűz s most ismét két újabb esetkéről értesítenek vidéki tudósítók. Tegnap éjszaka Bilics Sándor békésgyulai földbirtokosnak sasteleki erdejében tűz támadt. A tűz az országut mellett keletkezett s az erős szélben végig futott a tavalyi száraz fűvön egész az erdőig, hol a cserjék fogtak lángot s csakhamar lángokban állt az egész erdő. Már vagy 5-6 holdnyi terület égett el, mikor a lakosság kiment a közele faluból s nehéz munka árán lokalizálták, vagy 2-3 órai munka után a tüzet. A pusztító elem vagy 15 holdnyi területet tarolt le. A kár igen nagy. A tüzet az utasoktól eldobott gyufa okozta. Ugyancsak tegnap gyuladt ki gróf Zichy Ráfael kerpenyési erdeje. Az erdőben szénégető cigányok dolgoztak. Tegnap előtt befejezték az égetést, de a tüzet az égető kemencében nem oltották el egészen. Az avar tüzet fogott s csakhamar égett az erdő. A keletkező vihar csak élesztette a tüzet. A közeli községekből mintegy száz ember dotgozott a tűz oltásánál. Az oltás igen nehezen ment, végre hatalmas nyiladékok vágtak s így megakadályozták a tűz tovább terjedését. A leégett terület 30-40 holdnyi. Az eljárás megindult a gondatlan szénégetők ellen.

* **Gyilkos patron.** Monospetri tudósítók írja, hogy ott tegnap délelőtt szerencsétlenséget okozott egy vésztjelső patron, mit a pályőrök szoktak használni a vonatok megállítására. Ugyanis Dulai Pál 15 éves parasztfiú a kertben játszadozott társaival, hol egy patronnal találkozott. A gyermek nem tudta, hogy mire jó az

a pléhdoboz, bevitte társaival az istállóba s ott egy darab kővel ütögetni kezdte. Egyszer csak nagy robbanással pattant szét a patron s a pléhszilánkok a fiú arcába vágódtak s veszedelmes sebeket ütve rajta. A szerencsétlenül járt fiút rögtön orvoshoz vitték, ki kimosta a vérző sebeket s konstata, hogy a póruljárt fiú állapota igen súlyos s nem hiszi, hogy életbenmaradásához csak némi reményt is lehetne fűzni. Halálának oka vérmérgezés lesz, mert a szilánkokra szakadt pléh mélyen turódott be az arc husába egészen a csontig s alig hiszi, hogy operálással el lehet azokat távolítani, nagy számuk miatt.

* **Fontos ujjítás.** Lapunk kiadóhivatala engedve a közönség köréből ismételtlen hozzá érkezett óhajnak, a napokban megnyitotta az »Apró hirdetések« rovatát. Fontos ujjítás ez azért, mert 40 fillért bárki hirdethet: aki állást keres, aki állást ad, aki lakást keres, vagy ki akar adni, vagy akinek eladni valója van, vagy valamit megvételre keres és így tovább. Lapunk elterjedtsége pedig eléggé garantálja, hogy az apró hirdetéseknek meglesz az óhajtott eredménye. Az apró hirdetések ára: minden sor 4 fillér, vastagabb betűből 8 fillér. A legolcsóbb apró hirdetés ára 40 fillér. Az apró hirdetések díja előre fizetendő.

x **Üzlet áthelyezés.** A nagyérdemű közönségnek becses tudomására hozom, hogy női kézimunka, rövidáru, vászon, fehérnemű és kötött áru üzletemet folyó év május hó 1-től Rákóczi-ut 276 sz. saját házamba helyezem át (Sebő Imre könyvkereskedő helyébe) Orsolya-zárdával szemben. — Mély tisztelettel Oláry I.

x **Új iparvállalat Nagyváradon.** Nagyvárad varosa — fokozatosan — lépésről-lépésre halad. Különösen az ipar és kereskedelem terén emelkedik folyton. Ez alkalommal is egy új cég letelepüléséről számolhatunk be olvasóinknak. Reisz Miksa butorgyáros, kinek már 35 év óta van Békés-Csabán butorgyára itt Nagyváradon a Sas-utcában fényes üzletet nyitott. A cég állandóan több mint 100 munkást foglalkoztat és hogy termékei jók, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy áruit külföldre is exportálja. A gyár asztalos, kárpitos, képfaragó és esztergályos munkákat készít és munkáinak jóságáért kezességet vállal. Hggy a Reisz Miksa butorgyára csak jó munkákat készít élenken igazolja, hogy már eddig is vagy 500 iparost neveltek, kik részben önállóak, részben pedig igen szívesen látott munkások. — Természetesen bevásárlási kényszer nélkül butorkiállításának megtekintésére.

x **Villamos világítási és csengő berendezések, remek csillárok** Stern A. Vilmosnál Bémer-tér 2. Telefon 556. Éjjel is van szerelő.

x **Csillárok** fémtárgyak csiszolása, fényezése, Amerögök s ezek jókarbantartása Stern A Bémer-tér. Telefon 556.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: Elvált asszony.
Péntek: Tatárjárás.
Szombat: Szerencse fia.

EGYESÜLETEK.

(Uj katolikus egyletek. A m. kir. belügyminiszter a »homokmégyi kath. olvasókör« és a Martonvásárhelyen megalakult »Székelyföldi kath. nővédőegyesület« alapszabályait jóváhagyta.

IRODALOM.

Biharmegye térképe.

A nm. m. kir. pénzügyminiszterium rendelte folytatni a m. kir. államnyomdában Jankovich László térképészeti osztályvezető tervezete szerint hivatalos és legújabb adatok alapján 1:144.000 arányban 7 színnyomású megyei térképek sorozatából most jelent meg Biharvármegye térképe.

A térképen, mely 67—77. cm. nagyságu négy lapban nyomtatott, a szab. királyi, — törvényhatósági joggal felruházott — és rendezett tanácsú városok, a nagy és kis községek — és önálló puszták közigazgatási jellege különböző írás által, a vármegyei, szolgabírói, járási, községi, azonkívül a törvényszéki kerületek s járásbírói, valamint az önálló városok határai és különféle jelzés és színezés által ép úgy vannak feltüntetve, mint a hogy a rövidítések és különböző jelzések az egyes városokban székelő hivatalokat és hatóságokat továbbá a posta-, távirat- és távbeszélőállomásokat jelezik.

A mivélési ágak a 7 féle színezés és a százalékokban kiszámított s a lap szélén alkalmazott kimutatás folytán könnyen áttekinthetők.

A közlekedési adatokat pedig a gondosan berajzolt vasuti, továbbá az állami, vármegyei és községi utak szolgáltatják, melyeknek távolságai a pontosan szerkesztett léptekről kilométerekben és mértőldekekben lemérhetők. A vasuti állomásokon kívül a feltételes megállóhelyek is fel vannak tüntetve.

A terepet (terrain) az egyes mivélési ágak alarzata és a sűrűn alkalmazott, méterekben kiszámított magassági pontok juttatják kifejezésre.

Ezenkívül hely és méret és tájékozás szempontjából a fontos és nevezetesebb tényezők is u. m. a csatahelyek az évszám megjelölésével, a kikötők, folyóátkelések, áthidalások, töltések, emlékoszlopok, keresetek, kutak, gyógyfürdők, gyógyforrások, malmok, puszták, majorok, csárdák s egyéb nevezetesebb épületek, hegygerincek, hegycsucok, völgyek, tavak, mocsarak, stb. stb. megfelelőleg jelezve és megírva vannak.

A lap egyik sarkában a vármegye székhelye könnyebb áttekinetés végett nagyobbított méretben részletesen van feltüntetve.

Végül a vármegye területe és lakóainak száma, járásonként és városokként az 1901. évi népszámlálás hivatalos adatai szerint, külön-külön egy táblázatban van kimutatva, úgy, hogy ez a térkép, a vármegyének mintegy földrajzi kézikönyvét képezvén, könnyű átte-

Nyári cikkek

u. m.: Angol zefir, francia delain, himzett moll, szines vászon, divatos mosók és batiztok nagy választékban megérkeztek és kaphatók

■ HETI vagy HAVI RÉSZLETFIZETÉSRE ■

Löwy P. és Társa cégnél Nagy Sándor-utca (Welszlovits-ház.)

kintése nagy mérete és adathalmazánál fogva hazánk legteljesebb és legpontosabb térképét képezi.

A térkép ára 4 korona, vászonra vonva 8 korona, léccel ellátva 2 koronával drágábbak.

Kapható Toldi Lajos könyvkereskedőnél (Budapest, II. ker., Fő utca 2.), a m. kir. állományomba főbizományosánál.

TÁVIRATOK.

György herceg kárptólása.

Belgrád, május 5. Az orosz cár tudatta György trónörökösrel, hogy hajlandó neki két millió rubelt adni és ezen kívül tanulmányai folytatására évi 600000 rubelt külön. A trónörökös a cár adományával egyelőre meg van elégedve.

Betiltott szociálista tüntetés.

Budapest, május 5. A szociáldemokrata párt május 7-ére nagy tüntető felvonulást tervezett és ezt ma jelentette be a főkapitánynak. A bejelentést a főkapitány nem vette tudomásul s így a felvonulás elmarad.

Nagy automobil szerencsétlenség.

München, május 5. Itt ma nagy automobil szerencsétlenség történt. Egy automobil, melyben öten ültek, neki ment egy tölgyfának és összetört. Az automobilon ülők közül két ember koponyacsonttörést szenvedett.

A forradalom Törökországban.

Konstantinápoly, május 5. A Currier d'Orient jelentése szerint V. Mohamed szultán elrendelte, hogy több birtokot, házat és ipartelepét, melyek a trónfosztott Abdul Hamid birtokát képezték, adjanak vissza az államnak. A nagy-kiterjedésű mezopotámiai petroliumföldök, melyeknek az értéke igen nagy is ezen birtokok közé tartoznak.

A török kormány pénzkészlete.

Berlin, május 5. A »Lokalanzeiger« jelentéi Konstantinápolyból: A török kormány olyan nagy pénzüsszegek birtokába jutott, hogy a kölcsöntárgyalásoktól teljesen visszalépett.

KÖZGAZDASÁGI

A gabonatorzsde határidői

— Délután 4 órakor —

Budapest, május 5.		
Buza ápr.	50 kilogrammonként	14.35
Buza májusra	—	13.57
Buza okt.	—	11.80
Rozs májusra	—	—
Rozs ápr.	—	—
Tengeri máj. 1909	—	7.48
Tengeri jul.	—	7.75

REGÉNYCSARNOK.

FALUSI TÖRTÉNET.

VIG REGÉNY.

Irta: Faragó Béla.

(Folytatás.)

38

Móni bácsi távozott. Anasztázia utána kiáltott: hidegvér! Emanuel ur nem látott már régen eleven ángilust, de tizenhárom próbást adott . . .

A látogató ott várta szobájába és feszelenül otthonosan helyezkedett ki egy ottomán. Mikor Móni bácsi belépett, az idegen felállt, meghajtotta magát:

— Csongor Boldizsár biztosítási felügyelő.
— Örülök; méltóztassék kényelembe helyezkedni.

— Köszönöm.

— Miben állhatok szolgálatára?

— Az a társaság, melyet én képviselek, csak főrangú urakat biztosít. Királyoktól — főpapságon át nemesekig. Polgár ember biztosításával nem szennyezzük be arany könyvünket. Intézetünk főnöke nagy szerencsének venné, ha akár saját életét, akár a leendő hercegnéjét, vagy az esetleges fejedelmi leszármazás életét pár ezer forintig biztosítaná.

— Kérem, ha a feltételek kedvezők.

— Attól függ, az I. c. és II. B. vagy a XI. aa táblázat szerint tetszik-e? Nagyságod, ha 10000 forintig biztosítaná magát halála esetére, fizetne évenként 700 frtot.

— Halálom esetére? Hm . . .

— Ne tessék félni, a ki az életet a Rionione Adriatica di Sicurtánál biztosítja, tovább él.

— Ez már más. Majd meglátjuk. Hirül adatom, ha bennem a szándék megéri. Azt hiszem, különféle üzleteket kötünk.

Móni bácsi a bucsuzásra meghajtotta magát. A felügyelő a legjobb reményekkel távozott Kelenföldi Anasztáziának meg van ígérve a percente . . .

Belemerül Emánuel ur az ábrándokba, s e közben rájött arra, az uri mesterség nem nagy mesterség. Beletörődik az ember, akár csak a hámba a nyerges ló. Ábrándjai közepette rettenetes mód végyakozott egy pipa jó magyar dohányért. Csengettet. András elfügrott:

— Parancs . . .

— Szerelnék rágyújtani.

— Csibukot, pipát, szivart parancsol nagysád?

A leendő Kongó király ajkain utban volt a szamárszó, de hirtelen visszakapta. Szétnézett, hát uranfia lát egy gyönyörűséges pipa-állványt szebbnél szebb régi pipákkal . . .

— Egy pipa dohányt az öregéből, azután medvére töltve. Tudod-e mi az?

(Folyt. köv.)

tölgy és bükk erdő összes fatömege, mely a nagyváradi latin szertartású Székes-Káptalan tulajdonát képezi és Solyom vasutállomástól circa 15 kilométernyire fekszik, zárt ajánlatok úján leendő eladás alá kerül.

Ezen erdő fatömege 23115 m³ tölgy és 128949 m³ bükkfából állónak becsültetett.

A zárt ajánlatok legkésőbb az 1909. évi május hó 31-ik napjának d. u. 5 órájáig nyújtandók be Nagyságos és Főtisztelendő dr. Karácsonyi János dékan kanonok urhoz Nagyváradon s bennük a megajánlott vételár betűvel és számmal pontosan kiírandó s negyvenezer korona bányapénz készpénzben, vagy óvadék képes érték papirokban mellékelendő, ugyszintén csatolandó az ajánlathoz az eladási feltételeknek ajánlattevő által tanuk előtt elfogadólággal és kötelezően aláírt egy példánya. Ezen eladási feltételek az eladó uradalom erdőmesteri hivatalában Nagyváradon Sal Ferenc-utca 4. szám alatt beszerezhetők.

Kelt Nagyváradon, 1909. május hó 3.

Török László, s. k.

káptalani erdőmester,

Utánnomás nem díjaztatik.

MEGLEPŐ SZINTE CSODÁLATOS GYÓGYEREDMÉNYEKA

APTAMÁSI

LITHIUM-GYÓGYVIZ

*zel gyomor, vesese, hólyagés
bélbántalmaknál vala-
mint asthma, bronchiale,
köszvény és húgysavas
diathesis eseteiben.*

Kapható Wurst Bertalan tüzser, csemege- és ásványvíz kereskedésében N. Váradi, Rákóczi-ut 7. sz.

A szerkesztőségnek felajánlja

Dr. FUSKICS GYULA.

NYILTTÉR.

Erdőeladás.

A biharmegyei Havas Dombrovitza község határában fekvő s a »Zerzág« völgyre hajló mintegy 1026 kat. hold területű, a természetben is kijelölt

ANGIOPARIUM
Rákóczi-ut 10.
NAGYVÁRAD.
BENKÓ
Mindenféle
könyvet
olcsón
ad és vesz.

Feltűnő olcsó árakban szerezhetők be Friss és Társánál női-, férfi- és gyermek harisnya, keztyűk, ridikülök, sétabotok, nyakkendők; óriási választék sapkákban.

Apró hirdetések

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűből 8 fillér.
A legkisebb hirdetés 40 fillér.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban: Szilágyi
 — Dezső-utca 5. sz. alatt. Telefon szám 263. —

Két tanuló

felvétetik a Szent László-nyomdában.

Tanuló

felvétetik Benkő könyvkereskedőnél Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Egy

használt puld és pénztárasztal eladó. Nagyvárad Hitelbank Kossuth Lajos-u.

Építkezési

vasgerendák, fürdőszoba berendezések, kovácsolt és öntöttvas, valamint kő-agyag csövek fekete és horganyzott sodronyföntök, Rabitz fonatok, legjobb szerkezetű jég szekrények, és fagyaltgépek nagy választékban és olcsó árban kaphatók **Andrényi Károly és Fiai** cégnél Nagyvárad. Ugyanott villany és légszesz csillárak, továbbá vetőgépek minden elfogadható árban kiárúsítatnak.

Gazdasági gépek, gőzmotorok, gáz, petróleum, benzin, nyersolaj, szivógáz-motorok és malomberendezések gyárilag javítottak és felszereltetnek. — Nagyvárad, Kolozsvári-u. 29-43. Debreczeni Lajos gépjavitó műhelyében.

Kauczil és Széles műbutor asztalosok Körös-utca 9. Jutányos árban készítenek háló és ebédlő szoba berendezéseket.

Eladó szőlő.

A nagyvárad hegyen, közel a lat. szert. püspökség szőlőjéhez egy 5. kat. hold szőlő a rajta lévő házzal s istállóval együtt részben vagy egészen eladó. Értekezni lehet Szaniszló-utca 34. szám alatt.

Három

Pallas-Lexikon, teljes 18 kötet olcsón eladó **BENKŐ** antiquariumában Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Egy

jó állapotban levő salongarnitúrát keresek megvételre. Cím elap kiadójában megtudható.

MOSKOVITS

anatomiai cipők a legjobb.

Lakás

keresőknek ajánljuk próbálkozzanak meg a Tiszántul apróhirdetéseivel.

Kitűnő

Hegyiborok! Jégbehűtött kőbányai sör; legolcsóbb: Mertz bodegájában, Körös-utca 20.

Weisz Izsó

bádogos és vízvezeték berendező, elvállal új munkát és javításokat. Kolozsvári-utca 17.

UJ! UJ! UJ!

SPRINGER és JANOWSKY

mindennemű diszitő és butorra való
 :: paszományok készítői ::

Fővárosi ízlés! Olcsó árak!

Modern munka!

!! Költségvetések díjtalanul !!

Nagyvárad, Teleky-utca 11. sz.

Fudally Bálint

férfi szabó

lakását **Sal Ferenc-utca 14. sz.** alá helyezte, ahol a legújabb anatomiai szabás, szolid határozott árak mellett lesznek a mélyen tisztelt urak kiszolgálva.

Teljes tisztelettel

FUDALLY BÁLINT
 Sal Ferenc-utca 14. szám.

Legbiztosabb és legmegbízhatóbb nyaraltatás !!

A nagyérdemű közönség b. figyelmébe ajánlom, hogy szörmeáruikat, téli öltönyöket, függönyöket, szőnyeget stb. nyaraltatás végett csakis szakmabeli egyéneknek méltóztassanak elhelyezni, hol kívánatra bármikor felmutatható legyen, a nyaralások tisztán kezelve, gondozva és kijavítva annak idején haza szállítatom. A raktárom s üzletem a károk ellen biztosítva van, azért kérem a nagyérdemű közönség szíves bizalmát.

Tisztelettel

ZIMÁNYI ANDRÁS

szücs mester.

Színház-u. 4. sz. Dr. Adorján Emil-ház.

A legmegbízhatóbb arcápolószer a szeplő és májfolt ellenes

Lilium-Krém

szappan és puder.

Ára 1—1 korona. Ára 1—1 korona

Kapható:

FARKAS ISTVÁN „Arany-Sas” gyógyszer-tárában Nagyváradon, Szent László-tér.

Építész urak!

Háziurak!

szíves figyelmébe ajánlom, hogy teljesen újonnan berendezett

BÁDOGOS

és vízvezeték berendező műhelyem

Kolozsvári-u. 17.

sám alá helyeztem át.

Elvállalok új munkákat valamint javításokat is.

Költségvetéssel készséggel és díjtalanul szolgálók.

Kiváló tisztelettel

Weisz Izsó

bádogos és vízvezeték berendező.

Biró László

férfi és női divat szabó.

Párizs-utca 2. sz. Saját ház.

A nagyváradai tisztviselő fogyasztási szövetkezet szabója.

Telefon 882.

Telefon 832

MINDENEMŰ

BUTOROK

háló- ebédlő- és szalon berendezések a legszolidabb kivitelben a részlet üzlet megszűntése folytán **legolcsóbban** vásárolhatók

Stern Vilmos

kárpites és buorüzletében

Nagyvárad, Nagypiac-tér, (Óvári-ház)

Csak a hölgyeket érdekli,

hogy hosszú éveken külföldön voltam és tanulmányutam befejezte után

Nagyváradon,

Arany János-utca 2. szám

alatt női ruhaszalont nyitottam.

Készítek modern princess-ruhákat, angol kosztümöket, izékes toaletket, stb. stb.

Kitűnő kifogástalan szabás.

Rendkívül olcsó árak.

:: Egyetlen kísérlet meggyőz mindenkit. ::

A hölgyközönség pártfogását kéri kiváló tisztelettel

Heller Jakab.

Sziládky Ernő

uri szabó

Nagyvárad, Rákóczi-ut 9. szám.

Telefon szám: 254.

Tiszteletteljesen hozom nagyrabecsült megrendelőim és a nagyérdemű közönség szíves tudomására, hogy 12 év óta Rákóczi-ut 3. sz. a. (Weiszlovits-házban) levő

uri szabó üzletemet

ugyanacsak a **Rákóczi-ut 9. szám alá** (volt Bartsch) Óváry-palotába **helyeztem át.**

Midőn ezen körülményt szíves figyelmébe ajánlom, kérem rendelmenyeit továbbra is hozzám juttatni.

Uj üzletembe már megérkeztek a legdivatosabb valódi hazai és angol gyártmányu tavaszi és nyári szövetem.

Kiváló tisztelettel

SZILÁDKY ERNŐ.

Vidéki megrendeléseket pontosan és gyorsan elintézek.

GRÜN EMÁNUEL

könyvkötő

műhelyét május 1-én áthelyezi a Zöldfa-utcába, özv. Kurländerné házába.

BARTA IMRE

SZOBAFESTŐ ÉS MÁZOLÓ

NAGYVÁRAD, Szilágyi Dezső-u. 29.

ELVÁLLAL: Szobafestést, mázolás, tapétázást és minden e szakmába vágó munkát olyan árban, melyért
☐ senki el nem készíti. ☐

KITÜNŐ AJÁNLATOK!!

Házikoszt

— elsőrendű — kapható egy volt nagyvándéglős nejeánél **május hó elsejétől**

Beöthy Ödön-utca 17. szám alatt. Étkezni lehet a háznál, esetleg haza is küldetik.

Értekezhetni Weisz Ignácnénál Szacsavay-utca 30.

SZABÓ JÁNOS

uri divat szabó és egyenruha készítőnél a legdivatosabb szövetek dus választékban vannak fõhalmazva.

Modern szabás. Izléses munka.

Fõ-utca, (Gerliczy-palota)

Tanuló felvétetik.

Biró István

cipész mestr

Nagyvárad, Nagyteleky-utca 38. sz.

Készít mérték után uri és nõi cipõket, kifogástalan szabásukat. És **egyéves önkéntes uraknak** minden fegyvernemhez cipõt, csizmát elõírás szerint legjutányosabban. —

Olcsó árak!

Pontos munka!

Félix gyógyfürdő.

■ **Téli és nyári gyógyhely Nagyvárad mellett.** ■

Európa leggazdagabb forró kénes hőforrás, víz hőfoka 50° Celsius. Gyógyjavallat fürdő alakjában, csusz (reuma) és köszvény ellen. Nõi betegségeknel, idült méh és petefészek gyulladások, méh-hurut, medencebeli sejtszövetlob és izzadmányoknál. Ivógyógymód alakjában, idült gyomorbántalmaknál, makacs székrekedésnél, máj és epehólyag betegségeknel, sárgaság és epeköveknel, meglepõ gyógyhatás. Tükör, kád, mór, szénsav és **Izap** fürdök.

1908 évben 8600 állandó fürdővendég.

Állandó fürdőorvos, állandó gyógytár, 250 kényelmes lakó szoba, kitünõ vendéglõk, jutányos étlap árak, állandó elsőrendű cigány zene, vasárnaponként katonazene, tennis pálya, gondozott sétautak 200 holdas park. Május 1-tõl 16 vonat közlekedik naponta. Posta, távirida, interurban telefon.

Curtaxe és zenedij nincs! — Prospektust küld az igazgatóság!

Szives tudomásul!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, miszerint helyben a Rákóczi-uton a volt Bartos H. és Társa ernyõ- és harisnya-különlegességi helyiségben egy a mai kor igényeinek megfelelõen berendezett izlésü **nõi kalap, ernyõ, harisnya** és keztyü különlegességi üzletet nyitok, melyet e hó 5-én nyitok meg.

A n. é. közönség tömeges pártfogását kérve vagyok

kiváló tisztelettel

SZOLID SZABOTT ÁRAK!
:: TELEFONSZÁM 130. ::

UJHELYI RÓZA
NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut, Városi Bazar-épület.